

(dead man)

Hat nappal Pészach előtt Jézus meglátogatta barátait. Mária és Márta közölték vele, hogy a testvérük nagyon beteg, haldoklik. Két nappal később, mire

Jézus odaér, Lázár már meghalt. Jézus Lázár nővéreivel és tanítványaival odament a barlangsírhoz és szavaival feltámasztotta a már szagló halottat. A halott Lázár felkelt, és lebegő, foszladozó golycsaiban elhagyta a

76 Csendes Toll

ÉRINTÉSEK

Muzsnay Ákos képei által

történetet. Soha többet nem hallunk róla. Miközben az Újszövetség egyik kiemelt helyévé válik története, ugyanis ekkor dönt úgy a Zsidó Nagytanács, a Szanhedrin, hogy megöleti Jézust.

Muzsnay Ákos figurái szintén foszladozó golycsba csavarva lebegnek a képein (évtizedek óta), egy-egy sűrített pillanatot megjelenítve. Arcuk nincs, mert az nem lényeges, hiszen csupán az ego tükre. Ellenben a golycsba csavart figurák egymáshoz való viszonya annál inkább fontosnak tűnik. Muzsnay Ákos, indián nevén Fehér Sólyom indirekt módon, a képeivel tanít, gyógyít, belső történéseket, történeteket sugall. Nekem mostanában azt, hogy éppúgy halott emberek vagyunk, mint Lázár, míg meg nem érint valami. A Fény, Isten vagy az energia, nem tudom. A lényeg az érintés, amitől feltámad a halott. Nem szavakkal teszi, ahogy Jézus tette, hanem vöröskrétaival, grafikai eszközökkel, vagy akár aranyporral megjelenített látomásaival.

„Én nem vagyok halott.” Mondta Jim Jarmusch filmjében Johnny Depp, alias William Blake. Aki egy halott festő és költő is egyben, csak ezt nem tudja, még ellenkezik, pedig a szívében már ott a golyó. Halott ember. Nobody, a Senki nevű indián segít neki rendesen, szépen meghalni, ami Will Blake-Johnny Depp számára maga a megváltás. A feltámadás.

(a repülés szerelmese)

Hadd folytassam máshonnan. Hadd kezdjem előlről. A születéstől. Muzsnay Ákos a barátom. Az utóbbi időkben közel laktunk egymáshoz a Hegyben. A Gerecsében. Főművei születésénél ott lehettem, szó szerint is bejárásom volt világába. Így még nehezebb arról beszélni (konkrétan: lehetetlen!), amit tudok. Érintett vagyok a dologban. E nagy méretű képek ereje, hatalma sokszor elsőként érintett meg, néha még félkészben. Láttam, amit csinál, hogyan

építi folyamatosan a világot, halad fölfelé. Makettek készítéséből, elégetéséből teremődik valami. A semmiből, a semmi helyett.

Nemrég kaptam tőle egy régi rézkarcot, Bartolomeu de Gusmáo (brazíliai jezsuita tudós) emlékére készítette. (Aki a portugál király udvarában szolgált.) Hogy miért ezt a képet, nem érdekes, az sokkal fontosabb, ő miért foglalkozott a léghajó feltalálójával, már akkor (1970 körül). Mivel a repülés szerelmese. Aki járt már a műtermében, láthatta, hogy klasszikus régi, saját maga által készített repülőmodelljei hálózák be műtermének egét. A legkisebb szellőre lengedeznek, mozgásba jönnek a modellek, mint egy könnyű golyocs, ami nem is csoda, hiszen lehet könnyűek. Kizárólag régi modellek érdeklik. Nem véletlen, hogy egyik nagy kedvence, példaképe Leonardo da Vinci. De maradjunk csak a Bartolomeu de Gusmáo által 1709-ben megálmodott léghajójánál. Ajánlékképe kapcsán írtam egy ajándékverset:

*Egy nap a király tekintetétől
kísérve váratlanul levegőbe
emelkedik a Gusmáo által megál-
modott szerkezet. Óriási lebegő gömbként,
akár egy most született égitest. Ahogy*

*alákap az éppen felszálló meleg
légáramlat, megemeli és kiszámíthatatlan
irányba sodorja, későbbi legendák felé.
Ha elég magasan lesz, nagy lesz a mélység,
és az elkövetkező néhány évszázadban*

*valósággá válhat az álom, hogy egyik helyről
a másikra levegőben jussanak el az emberi
lények. Lényeg, hogy a lehetőség tényleg
benne van már az álomtekintetben is.
Amely által a palota kertjében három*

*méterre emelkedik az álmogép, majd
visszazuhan. Hogy évtizedek múlva
utasokkal kosarában újra megpróbálhassa.
Hogy immár egyre tökéletesebb és szabadabb
lehessen az anyag, a fizikai törvények által.*

(a mulandóság dicsérete)

Midőn ezt írom, hegyi kertjeinket még hó borítja, az ösvények, az utak jegesek. Ilyen tél lehetett egykor Firenzében is, midőn a mecénás Piero de' Medici palotájába hívatta az ifjú Michelangelót, aki a megrendelést a különös
78 szoborra elfogadta, és elkészítette azt a palota udvarán. Hogy mit ábrázolt a szobor, arról nem maradt feljegyzés még Giorgio Vasarinál sem. A város lakói, a művész apja és a herceg néhány napig csodálhatták csak Michelangelo mesterművét, mert utána elolvadt. A történet mégis fennmaradt, pedig a legmulandóbb anyagra bízta büszke tudását a fiatal mester. Hiszen csupán mesterembernek gondolta magát. Ego visszafogva: alázat, alázat és alázat! A mű a cél, nem eszköz. Pontosan ahogy Muzsnay Ákosnál is. Nem keres alkalmakat, hogy kiállítson, nem eladásra készíti képeit, nem megélhetési művész. Tudja a dolgát, teszi. Nem csinál nagy ügyet belőle. Szolgál, akár egy szerzetes.

Amikor Supka Magdolna (Manna) művészettörténész – aki évtizedeken keresztül figyelemmel kísérte munkásságát - felhívta telefonon, nem találgatott sokáig, megkérdezte Fehér Sólymot: „Mit csinálsz, Apa, vizslatod a csillagokat?” És gondolom, együtt nevettek, mert pontosan ezt csinálta a mi mester emberünk. Utolsó (telefon)beszélgetésük emlékére készült a falon látható, vörösborban is pácolódott korpusz. A címek és ajánlások mégsem fontosak kifelé, ezek csupán a belső viszonyokat jelzik, éppúgy arctalanok, mint Ákos figurái. Nem fontos, ki készítette, kinek ajánlotta a művet. A mű a fontos. Szignózni se kell, Michelangelo is talán csak egyszer tette meg. Bocsánatos bűn. Ahogy az is, hogy a legendásan visszahúzódó Fehér Sólymot lecsalogattuk saját Hegyéről egy másik Hegyre. Remélem, megérte!
(Elhangzott Pannonhalmán, 2017. 02. 10-én a Tetőtér Galériában)

